Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
MELCHIORA WATHELETA
przedstawiona w dniu 30 maja 2017 r.[1]

Sprawa C-649/15 P

TV2/Danmark A/S
przeciwko

Komisji Europejskiej

Odwołanie – Pomoc państwa – Artykuł 107 ust. 1 TFUE – Publiczna usługa nadawcza – Środki przyjęte przez władze duńskie na rzecz duńskiego nadawcy TV2/Danmark – Pojęcie pomocy przyznawanej przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych – Wyrok Altmark

1. W swoim odwołaniu TV2/Danmark A/S (zwana dalej „TV2 A/S") wnosi o częściowe uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej TV2/Danmark/Komisja[2], w którym sąd ten z jednej strony stwierdził nieważność decyzji Komisji Europejskiej 2011/839/UE[3] w zakresie, w jakim instytucja ta uznała, że przekazane TV2/Danmark za pośrednictwem tzw. funduszu TV2 wpływy z reklam za lata 1995 i 1996 stanowią pomoc państwa, a z drugiej strony oddalił jej skargę w pozostałym zakresie (TV2 A/S jest duńską akcyjną spółką nadawczą, która została stworzona, aby zastąpić, ze skutkiem księgowym i podatkowym od dnia 1 stycznia 2003 r., samodzielne przedsiębiorstwo państwowe TV2/Danmark, zwane dalej „TV2"). Niniejsza sprawa jest związana ze sprawami C-656/15 P i C-657/15 P, które również dotyczą odwołań skierowanych przeciwko zaskarżonemu wyrokowi, a w których opinie zostaną ogłoszone wraz z niniejszą. Sprawa ta jest również blisko związana ze sprawą, w której został ostatnio wydany wyrok z 8 marca 2017 r., Viasat Broadcasting UK/Komisja (C-660/15 P, EU:C:2017:178).

I. Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

2. Ze względu na to, że okoliczności faktyczne leżące u podstaw niniejszej sprawy są identyczne jak okoliczności leżące u podstaw sprawy C-656/15 P, odsyłam do pkt 2–15 ogłoszonej dzisiaj mojej opinii w tej sprawie.

II. Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

3. Z tych samych powodów odsyłam do pkt 16–19 ogłoszonej dzisiaj mojej opinii w sprawie C-656/15 P.

1 Język oryginału: francuski.

2 Wyrok z dnia 24 września 2015 r., T-674/11, zwany dalej „zaskarżonym wyrokiem", EU:T:2015:684.

3 Decyzja z dnia 20 kwietnia 2011 r. w sprawie środków podjętych przez Danię (C 2/03) na rzecz TV2/Danmark (Dz.U. 2011, L 340, s. 1, zwana dalej „sporną decyzją").

III. W przedmiocie odwołania

4. Na poparcie swojego odwołania TV2 A/S podnosi dwa zarzuty, odnoszące się, po pierwsze, do wykładni i zastosowania czwartej z przesłanek ustanowionych przez Trybunał w wyroku z dnia 24 lipca 2003 r., Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, zwanym dalej „wyrokiem Altmark", EU:C:2003:415; przesłanki te będą dalej określane jako „przesłanki Altmark"), oraz po drugie, do kwalifikacji uzyskiwanych z opłat zasobów, jakie TV2 przekazywała swym ośrodkom regionalnym.

5. Zgodnie z art. 76 § 2 swego regulaminu postępowania Trybunał rozstrzygnął, że po przeprowadzeniu pisemnego etapu postępowania dysponuje wystarczającymi informacjami, aby móc pominąć rozprawę.

A. W przedmiocie zarzutu pierwszego (czwarta z przesłanek Altmark)

1. Podsumowanie argumentów stron

6. TV2 A/S twierdzi, że Sąd dopuścił się naruszenia prawa ze względu na to, iż w oparciu o błędną wykładnię i błędne zastosowanie czwartej z przesłanek Altmark nie uwzględnił głównego żądania jej skargi.

7. TV2 A/S podnosi w szczególności, że z uwagi na cechy charakterystyczne wykonywanego przez TV2 zadania z zakresu usług publicznych i ze względu na zastosowanie przesłanek Altmark wstecz Sąd nie powinien był dokonywać ściśle literalnej wykładni i zastosowania czwartej z przesłanek Altmark, lecz powinien był ograniczyć się do sprawdzenia, czy w niniejszym przypadku osiągnięty został realizowany cel, który jest realizowany za pomocą tej przesłanki.

8. W opinii TV2 A/S nie ma bowiem możliwości zastosowania tej przesłanki w ten sposób, jak tego dokonał Sąd, w sytuacji gdy sektor, w którym prowadzi działalność TV2, jest pozbawiony wymiaru konkurencyjnego i komercyjnego, a zatem brak jest „stanowiącego punkt odniesienia przedsiębiorstwa", wobec którego można by przeprowadzić wymagane zgodnie z tą przesłanką porównanie.

9. Tak więc TV2 A/S stoi na stanowisku, że Sąd powinien był zastosować czwartą z przesłanek Altmark z uwzględnieniem realizowanego za jej pośrednictwem celu [4] i stwierdzić, że jak potwierdzają wyniki przeprowadzonej przez Rigsrevisionen (trybunał obrachunkowy, Dania) kontroli kont księgowych TV2, cel ten został osiągnięty i, co za tym idzie, przesłanka ta została spełniona.

10. TV2 A/S dodaje, że za przyjęciem jej twierdzenia przemawia też okoliczność, iż w niniejszym przypadku przesłanki Altmark zostały zastosowane wstecz, z naruszeniem zasady pewności prawa.

11. Do ponoszonych przez TV2 A/S na poparcie jej odwołania argumentów dołącza też Królestwo Danii.

12. Komisja i Viasat Broadcasting UK Ltd (zwana dalej „Viasat") kwestionują dopuszczalność tego podniesionego przez TV2 A/S odwołania, a w każdym wypadku uważają je za bezzasadne.

13. TV2 A/S w swej replice kwestionuje argumentację Komisji i Viasat podważającą dopuszczalność jej zarzutu, podnosząc w istocie, że ich argumenty dotyczą kwestii prawnych.

4 Zdaniem TV2 A/S w jej przypadku do spełnienia czwartej z przesłanek Altmark w istocie wystarcza bowiem efektywne wykorzystanie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, tak aby zadanie z zakresu usług publicznych zostało wykonane jak najlepiej przy jak najmniejszych kosztach.

14. W swej duplice Królestwo Danii twierdzi, że kwestia tego, jak należy rozumieć i stosować czwartą z przesłanek Altmark, jest kwestią prawną, zaś dokonana przez Sąd ocena tej kwestii ma charakter prawny i może stanowić przedmiot kontroli dokonywanej przez Trybunał w ramach odwołania.

2. Ocena

a) W przedmiocie dopuszczalności

15. Zgadzam się z Komisją i Viasat, że podniesione przez TV2 A/S argumenty mają za cel doprowadzenie do tego, aby Trybunał dokonał ponownej oceny ustalonych przez Sąd okoliczności faktycznych. TV2 A/S nie podnosi bowiem żadnej odrębnej argumentacji w przedmiocie naruszeń prawa, jakich miałby dopuścić się Sąd. Choć wprawdzie wnosząca odwołanie podnosi kilka argumentów dotyczących kwestii prawnych, to są one nierozerwalnie związane z zarzutem TV2 A/S, że Sąd przyjął błędną wykładnię prawa duńskiego, co również pozostaje kwestią faktyczną [5].

16. TV2 A/S nie powołuje się ponadto na przeinaczenie przez Sąd okoliczności faktycznych. Zresztą w takim przypadku to do TV2 A/S należałoby ustalenie, że w wypadku gdyby Sąd przeinaczył okoliczności faktyczne (quod non), spór zostałby rozstrzygnięty w inny sposób, czego TV2 A/S też nie ustaliła.

17. Zresztą, jak podnosi Viasat, niniejsze odwołanie zawiera jedynie bardzo ogólną krytykę zaskarżonego wyroku. Podobnie wniesione przez TV2 A/S odwołanie nie zawiera nowych argumentów, lecz polega raczej w istocie na odesłaniu do argumentów już przedstawionych Sądowi, które ten odrzucił dopiero po przeprowadzeniu starannej analizy.

18. Chcę rozpatrzyć jeszcze kilka kwestii w bardziej szczegółowy sposób.

1) W przedmiocie zastosowania czwartej z przesłanek Altmark z uwzględnieniem realizowanego za jej pomocą celu

19. W zaskarżonym wyroku (pkt 70) Sąd rozstrzygnął, że „nie można przyjąć, że sektor [nadawczy] nie posiada wymiaru konkurencyjnego i komercyjnego”, co jest kwestionowane przez TV2 A/S, która wręcz twierdzi, iż nie można znaleźć stanowiącego punkt odniesienia przedsiębiorstwa, z którym można by porównać koszty zapewnianej przez nią usługi publicznej, co skutkuje niezastosowaniem czwartej z przesłanek Altmark zgodnie z jej brzmieniem.

20. Na wstępie chcę zauważyć, że kwestia tego, czy istnieje przeciętne przedsiębiorstwo, prawidłowo zarządzane i wyposażone w odpowiednie środki, do którego można by porównać koszty ponoszone przez TV2, jest kwestią dotyczącą okoliczności faktycznych sprawy, która to kwestia z tego względu nie podlega kontroli Trybunału; nie podniesiono także żadnego przeinaczenia materiału dowodowego ani też TV2 A/S w swej argumentacji nie powołała się na jakiekolwiek naruszenie prawa.

21. Dodam, że w pkt 51–73 zaskarżonego wyroku Sąd dogłębnie przeanalizował podniesioną przez TV2 A/S argumentację, aby następnie oddalić na podstawie szczegółowego uzasadnienia twierdzenie, zgodnie z którym czwarta z przesłanek Altmark winna być stosowana w sposób dostosowany do okoliczności sprawy takiej jak ta rozpatrywana, podnosząc wyraźnie w pkt 119 zaskarżonego wyroku,

5 To, że podnoszone przez TV2 A/S argumenty opierają się przede wszystkim na złożonych przez nią samą oświadczeniach i wyjaśnieniach dotyczących okoliczności faktycznych sprawy, wynika w szczególnie jasny sposób z pkt 27–48, 54–62 i 85–111 odwołania. Odnośnie do podniesionych przez TV2 A/S argumentów mających za podstawę prawo duńskie zob. w szczególności pkt 68 niniejszej opinii.

że istniała możliwość znalezienia przeciętnego przedsiębiorstwa, prawidłowo zarządzanego i wyposażonego w odpowiednie środki, do którego można by porównać koszty ponoszone przez TV2; Sąd następnie oddalił podniesione przez TV2 A/S argumenty, zgodnie z którymi nie można było znaleźć takiego przedsiębiorstwa.

22. TV2 A/S w swym odwołaniu nie kwestionuje zaś tych punktów i nie powołuje się też na brak możliwości dokonania porównania z innymi przedsiębiorstwami komercyjnymi.

2) W przedmiocie niewystarczającego charakteru przeprowadzonej przez trybunał obrachunkowy kontroli

23. TV2 A/S twierdzi też, że Sąd powinien był stwierdzić, iż sprawowana stale przez duński trybunał obrachunkowy (Rigsrevisionen) kontrola mająca na celu sprawdzenie tego, czy TV2 była przedsiębiorstwem dobrze zarządzanym pod względem gospodarczym, była wystarczająca do tego, aby zapewnić poszanowanie podstawowego celu realizowanego za pomocą czwartej z przesłanek Altmark.

24. Niemniej jednak Sąd, po przeprowadzeniu analizy dostępnych w niniejszej sprawie dowodów przedstawionych w spornej decyzji oraz przed Sądem w trakcie postępowania, doszedł do wniosku, że „[w] każdym wypadku" argumentów podniesionych przez skarżącą w przedmiocie sprawowanej a posteriori kontroli TV2 „nie można przyjąć ze względu na wyniki […] bardziej szczegółowego badania".

25. Tak więc, jak podnosi Komisja, nawet przy założeniu, że w niniejszym przypadku nie należało stosować czwartej z przesłanek Altmark zgodnie z jej brzmieniem, tylko raczej przyjąć jej teleologiczną wykładnię, chodzi tu w każdym wypadku o kwestię dotyczącą okoliczności faktycznych sprawy, która to kwestia z tego względu nie podlega sprawowanej przez Trybunał kontroli.

26. Należy zaznaczyć, że również w tej kwestii TV2 A/S nie powołała się na przeinaczenie dowodów zawartych w aktach sprawy ani też nie wyjaśniła, które z nich miałyby zostać ewentualnie przeinaczone, ani też wreszcie nie wykazała, by Sąd dopuścił się w swej analizie błędów, które mogłyby za sobą pociągnąć przeinaczenie tych zawartych w aktach sprawy dowodów.

3) Nawet jeśli zostały podniesione argumenty o charakterze prawnym, to są one w każdym wypadku pozbawione znaczenia dla sprawy

27. Na poparcie swych żądań stwierdzenia nieważności spornej decyzji TV2 A/S powołała się przed Sądem na naruszenie prawa, jakiego miała dopuścić się Komisja (ze względu na to, że w opinii TV2 A/S zastosowała ona w ramach czwartej z przesłanek błędną kwalifikację prawną), i na naruszenia popełnione przez tę instytucję podczas dokonywania ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

28. Sąd oddalił podniesione przez skarżącą zarzuty dwuetapowo. Przede wszystkim stwierdził on, że Komisja zastosowała właściwe kryterium prawne (a mianowicie pełne stosowanie czwartej z przesłanek Altmark). Następnie sprawdził on, czy spór zostałby rozstrzygnięty inaczej, gdyby skarżąca miała rację odnośnie do kryterium prawnego, jakie należało zastosować (czyli teleologiczne zastosowanie czwartego z kryterium Altmark). W ramach dokonanej przez Sąd suwerennej ocenie okoliczności faktycznych Sąd orzekł, że rozstrzygnięcie sporu byłoby takie samo również wówczas, gdyby zastosowane zostało kryterium prawne proponowane przez skarżącą [6].

6 Punkt 70 zaskarżonego wyroku odnośnie do konkurencyjnego i komercyjnego wymiaru sektora nadawczego; pkt 119 odnośnie do możliwości znalezienia przeciętnego przedsiębiorstwa, do którego można by było porównać koszty ponoszone przez TV2, oraz pkt 132–148 odnośnie do wystarczającego charakteru sprawowanej przez Trybunał Obrachunkowy a posteriori kontroli TV2.

29. Jak ponosi Komisja, skoro Sąd dwuetapowo rozpatrzył zarzuty podniesione przez skarżącą w pierwszej instancji, wniesione przez TV2 A/S odwołanie mogłoby zostać uwzględnione tylko wówczas, gdyby spółka ta wykazała, że doszło zarówno do przeinaczenia okoliczności faktycznych, jak i do naruszenia prawa w zakresie wyboru mającego zastosowanie kryterium prawnego.

30. Skoro zatem TV2 A/S nie podniosła, że doszło do oczywistego przeinaczenia okoliczności faktycznych, Trybunał nie może przeprowadzać analizy tego, czy doszło do naruszenia prawa.

31. Podnoszone przez TV2 A/S dwie czysto faktyczne kwestie i argumenty „prawne" – zgodnie z którymi w jej konkretnym przypadku brak stanowiącego punkt odniesienia przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w normalnych warunkach rynkowych, jak również brak konkurencyjnego i komercyjnego wymiaru publicznej usługi radiofonii i telewizji powinny skutkować przyjęciem celowościowej wykładni czwartej z przesłanek Altmark – opierają się na założeniu, zgodnie z którym Trybunał miałby dokonać innych ustaleń faktycznych niż Sąd, które to założenie nie jest prawdziwe.

32. Ponadto w pkt 132–148 zaskarżonego wyroku Sąd przeprowadził stosowną analizę i doszedł do mającego uzupełniający charakter wniosku, że w przypadku gdyby w rozpatrywanej przezeń sprawie czwartą z przesłanek Altmark należało stosować „w istocie" czy też w mniej rygorystyczny sposób, spór zostałby rozstrzygnięty w identyczny sposób.

33. Jestem więc zdania, że w tych okolicznościach pozostaje jedynie oddalić podnoszoną przez TV2 A/S argumentację jako nieistotną dla sprawy.

34. Dlatego podniesione przez TV2 A/S argumenty co do istoty sprawy przeanalizuję jedynie tytułem uzupełnienia.

b) Co do istoty sprawy

1) W przedmiocie zastosowania czwartej z przesłanek Altmark z uwzględnieniem realizowanego przez nią celu

i) Czwarta z przesłanek Altmark znajduje w pełni zastosowanie

35. Nie sądzę, aby w zakresie dotyczącym wykładni oraz zastosowania czwartej z przesłanek Altmark można było zarzucać Sądowi, że dopuścił się naruszenia zasady pewności prawa poprzez rozstrzygniecie, iż ta przesłanka znajduje pełne zastosowanie, i zastosowanie jej wstecz.

36. Po pierwsze, jest jasne, że cztery przesłanki Altmark są kumulatywne, a po drugie, jako że chodzi tutaj o wyrok o zasadniczym znaczeniu – w którym Trybunał zdefiniował szereg przesłanek o charakterze generalnym – nie jest niczym niewłaściwym dokonanie zmiany zakresu zastosowania ustanowionych przesłanek odnośnie do szczególnej sytuacji, w której przedsiębiorstwa korzystające z pomocy w związku z wykonywaniem powierzonych im obowiązków świadczenia usług publicznych „w rzeczywistości nie uzyskują z tego tytułu korzyści finansowych, a […] interwencja taka nie skutkuje uprzywilejowaniem tych przedsiębiorstw względem przedsiębiorstw konkurencyjnych" [7].

7 Punkt 87 wyroku Altmark.

37. Jak podnosi Komisja, ze względu na to, że pojęcie „pomocy państwa" ma charakter obiektywny, nie można interpretować go różnie w zależności od tego, do jakiego sektora należy dana sprawa. Szczególne rozumienie tego pojęcia w sektorach mających cechy szczególne nie jest więc brane pod uwagę dla oceny tego, czy mamy do czynienia z pomocą państwa (która to kwestia podlega ocenie obiektywnej), lecz może wchodzić w rachubę w ramach dokonywania oceny zgodności tej pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym [8].

38. Celem ustanowienia przesłanek Altmark jest bowiem ustalenie ceny, której zażądano by na zwykłym rynku (ceny rynkowej) za świadczenie stanowiące daną usługę publiczną, a to z kolei – celem ustalenia, czy dane świadczenie mogłoby być oferowane (na takich samych warunkach bez interwencji państwowej).

ii) Zastosowanie przesłanek Altmark ratione temporis

39. TV2 A/S kwestionuje wsteczne zastosowanie tych przesłanek.

40. Wystarczy przypomnieć orzecznictwo Trybunału [9] przytoczone w pkt 79 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym „wyrok wydany w trybie prejudycjalnym ma nie konstytutywny, a czysto deklaratoryjny charakter, a zatem co do zasady wywołuje on skutki z mocą wsteczną od daty wejścia w życie interpretowanego przepisu".

41. W tym samym punkcie zaskarżonego wyroku Sąd słusznie zresztą zauważył, że Trybunał nie przyjął rozstrzygnięcia, zgodnie z którym należałoby ograniczyć w czasie skutki wydanego przezeń wyroku w sprawie Altmark.

42. Podnoszona przez TV2 A/S argumentacja wydaje się być przede wszystkim powiązana z konsekwencjami finansowymi, jakie ma dla tej spółki uznanie rozpatrywanej pomocy za pomoc państwa w zastosowaniu przesłanek Altmark, pomimo tego że środki te zostały przyjęte jeszcze przed ogłoszeniem tego wyroku.

43. Sąd zaś odrzucił możliwość, aby w niniejszym przypadku te ewentualne konsekwencje finansowe uprawniały TV2 A/S do zażądania, w zastosowaniu zasady pewności prawa, odstąpienia od zastosowania tych przesłanek [10].

iii) W przedmiocie przeciętnego przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstwa stanowiącego punkt odniesienia

44. Jak podnosi Viasat, nawet jeśli należało stwierdzić, że w niniejszym przypadku nie można było przeprowadzić konkretnego porównania z innym przedsiębiorstwem, a stosowne w tym względzie próby zostały podjęte – co zostało zakwestionowane w zaskarżonym wyroku (pkt 119) – należy pamiętać o tym, że Królestwo Danii mogło przeprowadzić procedurę udzielenia zamówienia publicznego, gdyż w wyroku Altmark zaproponowane zostały dwa możliwe sposoby spełnienia czwartej z ustanowionych w nim przesłanek a mianowicie: dokonanie wyboru podmiotu mającego świadczyć usługę publiczną po przeprowadzeniu procedury udzielenia zamówienia publicznego *lub* ograniczenie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych do kosztów ponoszonych przy świadczeniu takiej usługi publicznej przez przeciętne prawidłowo zarządzane przedsiębiorstwo.

8 Co wynika również z brzmienia protokołu amsterdamskiego, w którym użyto sformułowań z art. 106 ust. 2 TFUE.

9 Wyrok z dnia 8 września 2011 r., Q-Beef i Bosschaert, C-89/10 i C-96/10, EU:C:2011:555, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo.

10 Punkt 81, 82 zaskarżonego wyroku.

45. Z pkt 116 i 117 zaskarżonego wyroku wynika, że do uznania, iż czwarta z przesłanek Altmark została spełniona, nie wystarczy wykazanie, że sam beneficjent danego środka jest dobrze zarządzanym i odpowiednio wyposażonym przedsiębiorstwem (argument podnoszony przez TV2 A/S). Nie zwalania to z obowiązku znalezienia przedsiębiorstwa stanowiącego punkt odniesienia.

46. W każdym wypadku podnoszony przez TV2 A/S argument, zgodnie z którym możliwe jest spełnienie czwartej z przesłanki Altmark w szczególnych przypadkach, w których nie ma możliwości określenia przedsiębiorstwa stanowiącego punkt odniesienia, jest pozbawiony znaczenia w niniejszej sprawie, ponieważ Sąd już doszedł już w pkt 119 zaskarżonego wyroku do wniosku, że *istnieje* możliwość znalezienia stanowiącego punkt odniesienia przedsiębiorstwa, do którego można by było porównać koszty ponoszone przez TV2.

47. W pkt 52 i 53 odwołania TV2 A/S powołuje się na wyroki BUPA i in./Komisja [11] oraz CBI/Komisja [12] celem poparcia twierdzenia, zgodnie z którym w pewnych okolicznościach może istnieć konieczność dostosowania czwartej z przesłanek Altmark – przyjmując za podstawę realizowane za jej pomocą cele.

48. Wystarczy zaś stwierdzić, że Sąd przed odrzuceniem tego twierdzenia poddał je najpierw szczegółowej analizie (zaskarżony wyrok, pkt 57–63 i 68–70 zaskarżonego wyroku), o czym nie ma mowy we wniesionym przez TV2 A/S odwołaniu.

49. Jak zostało to przedstawione w zaskarżonym wyroku (pkt 57 i 58), rozpatrywane w nim okoliczności znacząco różniły się od okoliczności sprawy, w której wydano wyrok z dnia 12 lutego 2008 r. BUPA i in./Komisja (T-289/03, EU:T:2008:29), i nie są w żaden sposób z nimi porównywalne. TV2 A/S nie zajęła zaś stanowiska w przedmiocie oddalenia przez Sąd przedstawionych przez nią w tym względzie argumentów.

50. W odniesieniu do wyroku CBI wystarczy zauważyć, że tamta sprawa nie dotyczyła kwestii przyjęcia adaptacji czwartej z przesłanek Altmark. Stwierdzenie przez Sąd, że sprawa ta dotyczyła bardzo szczególnego sektora działalności, a mianowicie sektora szpitalnego, który nie musi posiadać wymiaru konkurencyjnego i komercyjnego, pozostawało więc bez wpływu na ocenę kwestii tego, czy czwarta z przesłanek Altmark została spełniona [13].

51. W każdym wypadku sądzę (podobnie jak Komisja), że jest bezsporne, iż sektor publicznej usługi nadawczej nie jest pozbawiony wymiaru konkurencyjnego i komercyjnego, co zresztą zostało stwierdzone przez Sąd w dokonanej przezeń suwerennej ocenie okoliczności faktycznych rozpatrywanego przypadku.

2) W przedmiocie argumentu opartego na sprawowanej przez Trybunał Obrachunkowy kontroli

52. Jak podnosi Viasat, zarzuty i żądania TV2 A/S należy a priori rozumieć jako świadczące o tym, że w niniejszym przypadku czwarta z przesłanek Altmark w oryginalnej wersji *nie została* spełniona, a zatem *nie przeprowadzono* analizy kosztów, jakie przeciętne, dobrze zarządzane przedsiębiorstwo poniosłoby wywiązując się z tych zobowiązań z tytułu świadczenia usługi publicznej.

53. Tak więc ocena dokonywanej przez Trybunał Obrachunkowy kontroli jest co do zasady pozbawiona znaczenia – chyba że Trybunał stwierdzi (co byłoby w moim przekonaniu niewłaściwe), iż w przypadku TV2 czwarta z przesłanek Altmark winna zostać zaadaptowana w proponowany przez TV2 A/S sposób.

11 Wyrok z dnia 12 lutego 2008 r., BUPA i in./Komisja (T-289/03, EU:T:2008:29).

12 Wyrok z dnia 7 listopada 2012 r., CBI/Komisja (T-137/10, zwany dalej „wyrokiem CBI", EU:T:2012:584).

13 Wyrok CBI, pkt 35, 36 (zobacz również pkt 289 i nast.).

54. Jestem zdania, że Sąd zastosował w niniejszym przypadku czwartą z przesłanek Altmark prawidłowo, żądając przeprowadzenia porównania kosztów ponoszonych przez TV2 z kosztami, jakie poniosłoby dobrze zarządzane i odpowiednio wyposażone przedsiębiorstwo.

55. Zaś w mało prawdopodobnym przypadku, w którym Trybunał uznałby, że w niniejszym przypadku nie należy stosować czwartej z przesłanek Altmark w jej oryginalnym brzmieniu, tylko, przeciwnie, trzeba ją zastosować zgodnie z realizowanym przez nią celem, bezsporne będzie, że Sąd, po przeprowadzeniu analizy przedstawionego mu w spornej decyzji i w trakcie postępowania materiału dowodowego, doszedł do wniosku, że „[w] każdym razie" argumentów podniesionych przez skarżącą w przedmiocie sprawowanej a posteriori kontroli TV2 „nie można przyjąć, uwzględniając wyniki […] bardziej szczegółowego badania" [14].

56. Z powyższego wynika, że zarzut pierwszy należy odrzucić jako niedopuszczalny lub w każdym wypadku oddalić jako bezzasadny.

B. W przedmiocie zarzutu drugiego (zasoby ośrodków regionalnych)

1. Podsumowanie argumentów stron

57. W swym drugim zarzucie TV2 A/S twierdzi, że Sąd – ze względu na to, iż przeanalizował co do istoty i oddalił drugą część jej żądań podniesionych tytułem ewentualnym, podczas gdy pomiędzy TV2 A/S i Komisja *nie było sporu* w przedmiocie kwalifikacji zasobów stanowiących wpływy z opłat abonamentowych przekazywanych dalej przez TV2 ośrodkom regionalnym – wydał rozstrzygnięcie ultra petita, przekroczył granice kontroli zgodności z prawem i uchybił zasadzie kontradyktoryjności.

58. TV2 A/S podnosi ponadto, że Sąd oparł swą analizę co do istoty sprawy na ewidentnie błędnej wykładni prawa duńskiego.

59. W szczególności TV2 A/S twierdzi, że z tego prawa w żaden sposób nie wynika, iż TV2 winna była zapłacić swym ośrodkom regionalnym za dostarczanie programów regionalnych nadawanych przez TV2 czy też że przekazywanie tym ośrodkom zasobów stanowiących wpływy z opłat abonamentowych stanowiło ciążący na TV2 obowiązek wobec tych stacji regionalnych w zamian za świadczenie wzajemne polegające na dostarczaniu programów.

60. Do ponoszonych przez TV2 A/S na poparcie jej odwołania argumentów dołącza też Królestwo Danii.

61. Komisja i Viasat kwestionują dopuszczalność tego zarzutu TV2 A/S i twierdzą, że jest on w każdym wypadku bezzasadny.

62. W szczególności Komisja wyjaśnia, że jeśli Trybunał nie odrzuci tego zarzutu jako niedopuszczalnego, to powinien on rozstrzygnąć, iż ze względu na to, że TV2 A/S w trakcie postępowania przed Sądem podkreśliła zgodność z Komisją co do tego, że zarzut nieważności spornej decyzji w zakresie, w jakim instytucja ta uznała w niej przekazywanie przez TV2 jej ośrodkom regionalnym zasobów stanowiących wpływy z opłat abonamentowych za pomoc państwa, winien zostać oddalony jako bezprzedmiotowy, Sąd powinien był stwierdzić, iż zarzut ten nie zmierzał już do stwierdzenia nieważności spornej decyzji w tym względzie i uznać go za niedopuszczalny.

14 Punkt 132 zaskarżonego wyroku. Analiza podniesionych przez TV2 argumentów, zgodnie z którymi czwarta z przesłanek Altmark została w swej istocie spełniona, została przedstawiona przez Sąd w pkt 133–148 zaskarżonego wyroku.

63. Komisja dodaje w tym kontekście, że choć oczywiste jest, iż te zasoby stanowią pomoc państwa, ze spornej decyzji jako takiej nie wynika, że instytucja ta miała zamiar zająć stanowisko w tej kwestii (tego, czy zasoby stanowiące wpływy uzyskiwane z opłat abonamentowych i przekazywane dalej przez TV2 ośrodkom regionalnym stanowiły pomoc państwa).

2. Ocena

a) W przedmiocie dopuszczalności

64. TV2 A/S zarzuca Sądowi, że ten przyjął błędną w oczywisty sposób wykładnię prawa duńskiego („[s]twierdzenia, na których oparł swój wniosek, nie znajdują podstawy w aktach sprawy i są w oczywisty sposób sprzeczne z duńskim prawem"; pkt 84 odwołania).

65. Wykładnia prawa krajowego jest zaś kwestią faktyczną, która nie podlega kontroli Trybunału.

66. Sąd nie dopuścił się też przeinaczenia okoliczności faktycznych sprawy, która to kwestia nie jest zresztą podnoszona przez TV2 A/S.

67. Jak podnosi Komisja, okoliczności faktyczne niniejszej sprawy są niewątpliwie bardzo złożone. Dotyczy to w szczególności duńskich przepisów w rozpatrywanej dziedzinie, co nie ułatwiło zadania Sądowi.

68. Nie zmienia to jednak faktu, że TV2 A/S nie wyjaśniła, które z dowodów miałyby zostać przeinaczone, ani też wreszcie nie wykazała tego, że Sąd dopuścił się w swej analizie błędów, które mogłyby pociągnąć za sobą przeinaczenie zawartych w aktach sprawy dowodów. W miejsce tego użyła ona tej argumentacji jako pretekstu do tego, aby doprowadzić na etapie postępowania odwoławczego do ponownego, bardziej szczegółowego badania prawa duńskiego (zob. pkt 85–111 odwołania) i zakwestionować dokonaną przez Sąd ocenę materiału dowodowego, na który składają się odpowiednie przepisy prawa duńskiego, chociaż ten materiał dowodowy został już poddany analizie w zaskarżonym wyroku.

69. TV2 A/S powołuje się na wyroki z dnia 18 lipca 2007 r., Industrias Químicas del Vallés SA, C-326/05 P, EU:C:2007:443, pkt 57–60, oraz z dnia 3 kwietnia 2014 r., Francja/Komisja, C-559/12 P, EU:C:2014:217, pkt 78–81, aby twierdzić, że ponoszona przez nią błędna w oczywisty sposób wykładnia prawa krajowego podlega w pełni kontroli Trybunału.

70. Podnosząc swe argumenty i domagając się w odwołaniu ponownego zbadania prawa duńskiego TV2 A/S kwestionuje w rzeczywistości po prostu – tak jak miało to miejsce w sprawie, w której wydano wyrok z dnia 3 kwietnia 2014 r. Francja/Komisja (C-559/12 P, EU:C:2014:217) – dokonaną przez Sąd ocenę materiału dowodowego, na który składają odpowiednie przepisy prawa duńskiego, chociaż ten materiał dowodowy został już poddany pogłębionej analizie w zaskarżonym wyroku (pkt 166–173).

71. Zarzut drugi należy więc uznać za niedopuszczalny.

72. Istotę podnoszonych przez TV2 A/S argumentów przeanalizuję więc jedynie tytułem uzupełnienia.

b) Co do istoty sprawy

73. TV2 A/S twierdzi, że Sąd odszedł od podstawowych zasad rządzących prawem proceduralnym dokonując w pkt 152–157 zaskarżonego wyroku (jest to część, w której przeprowadzona została analiza istoty sprawy i w której oddalona została druga część żądań podniesionych przez TV2 A/S przed Sądem tytułem ewentualnym) wstępnej wykładni spornej decyzji (zdaniem TV2 A/S Sąd nie powinien był stwierdzić, że spółka ta miała względem ośrodków regionalnych autonomiczny obowiązek dokonania płatności).

74. Jak podnosi Viasat, okoliczność polegająca na tym, że Komisja i TV2 A/S porozumiały się przed Sądem w przedmiocie wykładni spornej decyzji, pozostaje bez wpływu na to, iż Sąd ten w sprawie, w której decyzja ta jest kwestionowana, ma swobodę jej interpretacji.

75. Sąd unijny winien bowiem dokonać oceny danego aktu w świetle jego uzasadnienia, którego Komisja nie może zmieniać w trakcie toczącego się przed nim postępowania.

76. Przykładowo zgodnie z utrwalonym orzecznictwem „obowiązek uzasadnienia indywidualnej decyzji ma na celu umożliwienie Trybunałowi [czy też Sądowi] kontroli zgodności z prawem tej decyzji i udzielenie zainteresowanemu wystarczających wskazówek do ustalenia, czy decyzja jest zasadna lub czy dotknięta jest wadą pozwalającą na zakwestionowanie jej ważności […]. Zainteresowany powinien zatem zostać poinformowany o uzasadnieniu w zasadzie w tym samym czasie co o niekorzystnej dla niego decyzji. Brakowi uzasadnienia nie można zaradzić w ten sposób, że zainteresowany dowie się o uzasadnieniu decyzji w trakcie postępowania przed Trybunałem” [15].

77. Tak więc sądzę, że Sąd nie dopuścił się naruszenia prawa przy dokonywaniu wykładni motywu 194 spornej decyzji, nawet jeśli w trakcie toczącego się przed nim postępowania TV2 A/S i Komisja doszły do porozumienia co do sposobu, w jaki należy rozumieć ten akt, uwzględniając, że TV2 nie chciała wycofać swego żądania w tym zakresie (zob. pkt 154 i 157 zaskarżonego wyroku).

78. W pkt 168 zaskarżonego wyroku [16] Sąd rozstrzygnął na podstawie przedstawionych w spornej decyzji i w aktach sprawy okoliczności faktycznych, że nie można uznać TV2 za podmiot działający wobec jej ośrodków regionalnych jako „płatnik środków” (pkt 166), lecz raczej należało uznać, że podlegała ona autonomicznemu obowiązkowi dokonania płatności względem tych ośrodków (pkt 167).

79. Dokonana przez Sąd ocena okoliczności faktycznych tej sprawy wynika też z pkt 169–173 zaskarżonego wyroku, w których przeanalizował on przepisy duńskie, na których oparł swój wniosek.

80. Ponadto nawet Komisja (pomimo swej argumentacji przedstawionej w pkt 62 i 63 niniejszej opinii) przyznaje, że dokonana przez Sąd ocena wykładni spornej decyzji jest pod względem prawnym prawidłowa [17].

81. W każdym wypadku kwestia tego, czy TV2 podlegała autonomicznemu obowiązkowi dokonania płatności względem ośrodków regionalnych, jest kwestią dotyczącą okoliczności faktycznych sprawy i z tego względu nie podlega ona kontroli Trybunału.

15 Wyrok z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, Zb.Orz., EU:C:2005:408, pkt 462, 463.

16 „Tymczasem argumenty skarżącej nie zawierają niczego, co pozwalałoby uznać, że w niniejszej sprawie zachodzi sytuacja opisana w pkt 166 powyżej. Wręcz przeciwnie, przedstawione w zaskarżonej decyzji i w aktach sprawy i niepodważone przez skarżącą okoliczności pozwalają uznać, że okoliczności tej sprawy odzwierciedla raczej sytuacja opisana w pkt 167 powyżej”.

17 Ze względu na to bowiem, że zasoby uzyskane przez TV2 zostały obliczone w taki sposób, aby przyznać jej rekompensatę z tytułu świadczenia usług publicznych, które jej powierzono, TV2 była beneficjentem pomocy, której istnienie zostało ustalone (gdyż nie wszystkie z przesłanek Altmark zostały spełnione).

82. Wynika stąd, że zarzut drugi należy odrzucić jako niedopuszczalny, a w każdym wypadku – oddalić jako bezzasadny. W związku z powyższym odwołanie należy w całości oddalić.

C. W przedmiocie zastąpienie uzasadnienia innym uzasadnieniem

83. Komisja twierdzi, że Sąd dopuścił się naruszenia prawa poprzez rozstrzygnięcie, iż druga z przesłanek Altmark została w niniejszym przypadku spełniona, i wnosi do Trybunału, aby ten zastąpił w tym względzie uzasadnienie Sądu innym uzasadnieniem.

84. Moim zdaniem ze względu na to, że Komisja nie zawarła tego żądania ani w swym własnym skierowanym przeciwko zaskarżonemu wyrokowi odwołaniu (zob. ogłoszona dziś moja opinia w sprawie C-656/15 P)[18] ani w odwołaniu wzajemnym, a jedynie w odpowiedzi na niniejsze odwołanie TV2 A/S, i żądanie to nie ma na celu uwzględnienia lub oddalenia, w całości lub w części, tego odwołania (art. 174 regulaminu postępowania przed Trybunałem), Komisja nie może rozszerzyć zakresu niniejszego odwołania, które nie dotyczy jej ocen. Jej żądanie można zatem jedynie odrzucić jako niedopuszczalne.

85. Ponadto, jak przyznaje też Komisja, ze względu na to, że przesłanki Altmark są kumulatywne, takie żądanie zastąpienia uzasadnienia innym uzasadnieniem miałoby sens jedynie w przypadku uwzględnienia pierwszego z zarzutów odwołania TV2 A/S, dotyczącego zastosowania czwartej z przesłanek Altmark, co nie miało miejsca. Żądanie to należy więc uznać za będące w każdym wypadku nieistotnym dla sprawy.

IV. W przedmiocie kosztów

86. Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania, jeżeli odwołanie jest bezzasadne, Trybunał rozstrzyga o kosztach. Zgodnie z art. 138 § 1 tego regulaminu, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja i Viasat wniosły o obciążenie spółki TV2 A/S kosztami postępowania, a ta przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

87. W myśl art. 140 § 1 regulaminu postępowania, mającego także zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie jego art. 184 § 1, państwa członkowskie i instytucje interweniujące w sprawie pokrywają własne koszty. Królestwo Danii jako interwenient w postępowaniu przed Sądem pokryje własne koszty.

V. Wniosek

88. Ze względu na całość powyższych rozważań proponuję Trybunałowi, aby oddalił odwołanie i obciążył TV2/Danmark A/S kosztami poniesionymi przez Komisję Europejską i Viasat Broadcasting UK Ltd. Królestwo Danii pokryje własne koszty.

18 Komisja nie zakwestionowała dokonanych przez Sąd ocen dotyczących drugiej z przesłanek Altmark.